

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Міжнародні конфлікти, світовий тероризм та гібридні

війни

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти магістр
галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
спеціальність **052 Політологія**
освітня програма «Глобальні студії та світова політика»
вид дисципліни – за вибором
факультет **філософський**

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету 21 червня 2024 р., протокол № 11

Розробники програми: **Целуйко** Марина Євгенівна – доцент кафедри політології філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри політології (протокол № 14 від 19.06.2024 р.)

Завідувач кафедри політології _____

Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Глобальні студії та світова політика»

Гарант освітньої програми _____

Юлія БІДЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол № 10 від 19 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
філософського факультету _____

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Міжнародні конфлікти, світовий тероризм та гібридні війни**» складена відповідно до програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 052 «Політологія», освітня програма «Глобальні студії та світова політика».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – надання магістрантам освітньої програми «Міжнародні конфлікти, світовий тероризм та гібридні війни» знань щодо концептуальних засад теорії збройної боротьби, її складових частин, суб'єктів, об'єктів, методів, форм та ресурсів..

Предметом вивчення є парадигми, концепції та аналіз ролі міжнародних конфліктів, тероризму та гібридних воєн у світовій політиці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування у здобувачів освіти наступних загальних та фахових компетенцій:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації;

- вільне володіння категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки;

- розвинена здатність використовувати широкий спектр політологічних теорій, концептів і методів для професійної інтерпретації та змістовного аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

1.3. Кількість кредитів – 6.

1.4. Загальна кількість годин – 180 (денне відділення).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
26 год.	
Практичні, семінарські заняття	
26 год.	
Самостійна робота	
128 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Міжнародні конфлікти, світовий тероризм та гібридні війни», згідно освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» студент-магістрант повинен:

знати:

- категоріально-понятійний апарат у сфері дослідження проблеми сучасних збройних конфліктів та головні підходи для визначення основних понять.

- класичні теорії збройних боротьби,
- сучасні теорії збройної боротьби між державами,
- основні об'єкти та суб'єкти збройних конфліктів,
- основні форми врегулювання збройних конфліктів.

вміти:

- використовувати категоріально-понятійний апарат при дослідженні збройних конфліктів,
- визначати причини збройних конфліктів,
- розуміти роль, завдання та потреби суб'єктів збройних конфліктів, їх стратегію та її ефективність.

- виділяти головні чинники, які впливають на перебіг та результати збройних конфліктів.
- виділяти загальне та специфічне в конкретних збройних конфліктах сучасності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади збройних конфліктів.

Тема 1. Основні поняття теорії збройних конфліктів. Відмінності в поняттях війна та збройний конфлікт.

Війна та збройний конфлікт – загальне та специфічне. Типологія війн.

Типології збройних конфліктів.

Тема 2. Суб'єкти та об'єкти збройних конфліктів.

Державні суб'єкти та їх інститути. Збройні сили – як головний інструмент держави у збройному конфлікті. Внутрішні війська (Національна гвардія, Жандармерія тощо) та їх роль у внутрішніх та зовнішніх конфліктах. Пограничні війська та Берегова охорона.

Іррегулярні війська та їх ренесанс у XXI столітті. Міжнародні суб'єкти від гуманітарних організацій до міждержавних воєнно-політичних об'єднань. Недержавні суб'єкти та їх типологізація. Об'єкти збройних конфліктів та їх типологізація.

Тема 3. Класичні теорії збройної боротьби.

Філософія війни у класика Давнього світу Сунь-Цзи.

Німецька класична школа XIX століття (К. Клаузевіц, Х. Мольтке, А. Шліффен)

Морська могутність у творчості А.Т. Мехена.

Англійська школа «Непрямих дій» Б. Ліддел Гарта

Італійська концепція Повітряної війни Дж. Дуе.

Німецька теорія «Бліцкригу».

Теорії ядерної війни у біполярному світі.

Тема 4. Сучасні теорії збройної боротьби.

Пострадянська Концепція війн «Шостого покоління».

Американська концепція війн «Четвертого покоління».

Концепція «Мереже центральної війни».

Концепція «Шок та тремтіння». Концепції інформаційної війни.

Тема 5. Теорії збройної боротьби недержавних суб'єктів.

«Війна-заколот» Є. Месснера.

Стратегія Повстанської війни у творчості Мао Цзедуна.

Партизанська герілья Е. Че Гевари.

Міська герілья Ж.К. Марігелли та її вплив на стратегію та тактику терористичних організацій другої половини XX століття.

Тема 6. Демографічні тренди сучасного світу та їх вплив на збройну боротьбу.

Демографічні показники сучасного світу. Динаміка чисельності населення, його вікової структури та рівня фертильності в різних регіонах світу.

Соціальні, політичні, економічні, екологічні та інші проблеми які пов'язані з демографією.

Людина як причина та інструмент збройної боротьби.

Людина як зброя третього світу проти технологічної війни Заходу.
Феномен «шахіда-камікадзе».

Тема 7. Інформаційна революція та сучасні збройні конфлікти.

Інформаційна революція та її наслідки.
Інформаційні мережі як об'єкт нападу. Кібер-тероризм.
Інформаційні засоби атаки на свідомість супротивника. Феномен пропаганди.
Інформаційні мережі як засіб комунікації та їх роль в мережевих структурах.

Тема 8. Урбанізація та її вплив на збройне протистояння.

Урбанізаційні процеси в сучасному світі.
Сучасне місто як демографічний, політичний, економічний, соціальний та культурний центр. Місто як поле бою.

Роль війни в урбанізованій місцевості в стратегії та тактиці недержавних формувань.

Розділ 2. Збройні конфлікти в сучасному світі та їх особливості.

Тема 9. Міжнародне гуманітарне право в сучасних збройних конфліктах. Теорія та практика.

Міжнародні конвенції по регулюванню форм та методів ведення війни.
Поняття комбатант та нонкомбатант.
Захист цивільного населення в міжнародному гуманітарному праві.
Поняття військового злочину. Етнічні чистки, негуманне поводження з полоненими та цивільним населенням як реальність сучасних збройних конфліктів.
Проблема дітей-солдатів.

Тема 10. Форми врегулювання конфліктів в сучасному світі.

Повна перемога однієї з сторін конфлікту, як рідкісний феномен сучасності.
Заморожені конфлікти в сучасному світі та їх ескалація.
«Примушення до миру» та «гуманітарна інтервенція», як реакція міжнародної спільноти на військові злочини чи інформаційне прикриття зовнішньої агресії.
Перемовини та їх роль у врегулюванні збройних конфліктів.

Тема 11. Міжнародні організації в сучасних конфліктах.

Воєнно-політичні альянси в сучасних збройних конфліктах.
Миротворчі місії ООН, оцінка їх ефективності.
Міжнародні гуманітарні організації та їх роль в збройних конфліктах.

Тема 12. Зброя масового знищення та перспективи її використання у збройних конфліктах.

Види зброї масового знищення та історія її застосування у минулому.
Зброя масового знищення в сучасних збройних конфліктах та реакція міжнародної спільноти на її застосування.

Війна в урбанізованій зоні та зброя масового знищення.

Цивільний захист населення та його ренесанс після закінчення Холодної війни.

Тема 13. Сучасні збройні конфлікти на європейському континенті та загроза тероризму.

Останні класичні війни на Європейському континенті на Балканах.
Тероризм під час Холодної війни. Ісламський тероризм в сучасній Європі.
Правий тероризм в Європі.

НАТО та колективні європейські збройні сили як чинник запобігання класичної війни на Європейському континенті.

Тема 14. Збройні конфлікти в країнах третього світу, загальне та специфічне.

Збройні конфлікти на Близькому Сході та у Північній Африці.
Збройні конфлікти в «Чорній» Африці.
Збройні конфлікти в Латинській Америці.
Збройні конфлікти в Азії.
Загальне та специфічне збройних конфліктів у різних регіонах Світу

Тема 15. Сучасні збройні конфлікти на Пострадянському просторі, загальне та специфічне.

Наддністрянський конфлікт.

Збройні конфлікти на Кавказі. Збройні конфлікти в Центральній Азії.

Роль Російської Федерації у збройних конфліктах на Пострадянському просторі.

Тема 16. Збройний конфлікт на території України та світові тренди збройного протистояння.

Причини збройного конфлікту на території України. Генеза конфлікту.

Форми та методи ведення бойових дій.

Зовнішній фактор у конфлікті на території України.

Перспективи врегулювання збройного протистояння.

Загальне та специфічне у збройному конфлікті на території України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні засади збройних конфліктів.												
<i>Тема 1.</i> Основні поняття теорії збройних конфліктів. Відмінності в поняттях війна та збройний конфлікт.	2	2	0			0						
<i>Тема 2.</i> Суб'єкти та об'єкти збройних конфліктів.	6	2	4			0						
<i>Тема 3.</i> Класичні теорії збройної боротьби.	27	2	0			25						
<i>Тема 4.</i> Сучасні теорії збройної боротьби.	31	2	4			25						
<i>Тема 5.</i> Теорії збройної боротьби недержавних суб'єктів.	27	2	0			25						
<i>Тема 6.</i> Демографічні тренди сучасного світу та їх вплив на збройну боротьбу.	4	2	2									
<i>Тема 7.</i> Інформаційна революція та сучасні збройні конфлікти.	2	2	0									
<i>Тема 8.</i> Урбанізація та її вплив на збройне протистояння.	6	2	4									
Разом за розділом 1	105	16	14			75						
Розділ 2. Збройні конфлікти в сучасному світі та їх особливості.												
<i>Тема 9.</i> Міжнародне гуманітарне право в сучасних збройних конфліктах. Теорія та практика.	6	2	4			0						
<i>Тема 10.</i> Форми врегулювання конфліктів в сучасному світі.	1	1	0			0						
<i>Тема 11.</i> Міжнародні організації в сучасних конфліктах.	1	1	0			0						

Тема 12. Зброя масового знищення та перспективи її використання у збройних конфліктах.	1	1	0			0						
Тема 13. Сучасні збройні конфлікти на оєвропейському континенті та загроза тероризму.	1	1	0			0						
Тема 14. Збройні конфлікти в країнах третього світу, загальне та специфічне.	28	1	2			25						
Тема 15. Сучасні збройні конфлікти на Пострадянському просторі, загальне та специфічне.	1	1	0									
Тема 16. Збройний конфлікт на території України та світові тренди збройного протистояння.	36	2	6			28						
Разом за розділом 2	75	10	12			53						
Усього годин	180	26	26			128						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Типологізація суб'єктів збройних конфліктів, їх цілі, ресурси, стратегія та тактика.	4
2.	Гене́за теорій збройної боротьби від класичних до сучасних.	4
3.	Людина як причина та інструмент збройного конфлікту.	2
4.	Фактори трансформації сучасних збройних конфліктів.	4
5.	Статистичне розподілення сучасних збройних конфліктів за їх результатом.	2
6.	Роль міжнародних організацій в збройних конфліктах.	4
7.	Порівняльний аналіз збройних конфліктів в різних регіонах Світу.	2
8.	Порівняльний аналіз збройних конфліктів на Пострадянському просторі та в Україні.	6
Усього		26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Класичні теорії війни <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити класичні теорії війни.	22
2.	Тема 2. Новітні концепції збройного протистояння <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити новітні теорії війни.	22

3.	Тема 3. Теорії збройної боротьби недержавних суб'єктів <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити конкретні приклади недержавних суб'єктів у збройній боротьбі.	22
4.	Тема 4. Аналіз збройного конфлікту сучасності (за вибором) <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити конкретний сучасний збройний конфлікт.	22
5.	Тема 5. Збройний конфлікт на території України, загальне та специфічне <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; порівняти збройний конфлікт на території України з іншими сучасними збройними конфліктами.	22
Усього		128

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Основними методами навчання є викладення лекційного матеріалу з проблематики міжнародних конфліктів, тероризму та гібридних воєн.

Організація семінарських занять, на яких студенти представляють доповіді за визначеними темами. Опрацювання студентами наукових праць, присвячених проблематиці політичного розвитку та регіональних відносин, збір та обробка інформації щодо національних і регіональних процесів у сфері безпеки.

Підготовка презентації з проблематики політичної трансформації сучасного світу під впливом старих та нових загроз. Презентація має продемонструвати навички студентів здійснювати аналіз структурних та процесуальних характеристик функціонування системи глобальної та регіональної безпеки. Обговорення проблемних аспектів трансформаційних процесів для розвитку в студентів критичного мислення та набуття й вдосконалення ораторських здібностей.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0). У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен у формі відповіді на відкриті питання дистанційно на платформі Zoom.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																Ра зом	Екза мен	Сума	
Розділ 1								Розділ 2											2 к/р
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8				
2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі виступів здобувачів, написання есе або тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 3 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за екзамен складає **40**.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Данільян О.Г., Дзьобань О.П., Панов М.І. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації [навч. посіб.]. Х.: Фоліо, 2002. 285 с.
2. Конституція України. Х.: Одіссей, 2006. 48 с.
3. Кримінальний кодекс України. Х.: Одіссей, 2001. 240 с.
4. Ліпкан В.А. Національна безпека України [навч. посіб.]. К.: Кондор, 2008. 552 с.
5. Механізм формування і реалізації державної політики протидії злочинності у сфері національної безпеки України [науково-практ. посіб.] / за заг. ред. В.П. Горбуліна. К.: Євроатлантикінформ, 2006. – 268 с.
6. Ситник Г.П., Олуйко В.М., Вавринчук М.П. Національна безпека України: навч. посіб. К.: Кондор, 2007. 616 с.
7. Смолянюк В.Ф. Військова могутність України: Теоретико-методологічні засади формування і розвитку (політологічний аналіз досвіду 1990-х років) [моногр.]. К.: Перун, 2000. 448 с.

Допоміжна література

1. Конвенція про захист цивільного населення під час війни Женева, 12 серпня 1949 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_154
2. Кореньков О. «Ісламська держава»: наймасштабніша битва сучасності. Київ: видавець Мельник М.Ю., 2020. 312 с.
3. Fabian S. Professional Irregular Defense Forces: the other side of COIN – Monterey, Naval Postgraduate School, 2012. 175 p.
4. Sabine C. Carey, Neil J. Mitchell Pro-Government Militias and Conflict – Oxford, 2013. 39 p.
5. Louis A. Dimarco Concrete Hell: Urban Warfare from Stalingrad to Iraq – Oxford, Osprey Publishing, 2012. 232 p.
6. Demographia World Urban Areas ((Built Up Urban Areas or World Agglomerations) 14th Annual Edition: April 2018. URL.: <http://www.demographia.com/db-worldua.pdf>
7. FM 3-06.11 (FM 90-10-1) Combined Arms Operations In Urban Terrain / Headquarters Department of the Army - Washington, DC – 2002. 644 p.
8. The Military Balance 2017 – London: Routledge Taylor&Francis Group for The International Institute for Strategic Studies. 576 p.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства оборони України <http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua.....>
3. Реєстр ООН http://unhq-appspub-01.un.org/UNODA/UN_REGISTER.nsf
4. Сайт Стокгольмського інституту проблем миру <http://sipri.org>
5. База матеріалів з національної безпеки RAND http://www.rand.org/pubs/online/national_security/

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Google meet проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Google meet практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% лекційних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у **письмовій формі дистанційно на платформі Google Classroom.**

13. Перелік питань до екзамену

1. Поняття «війна» та «збройний конфлікт» загальне та специфічне?
2. Типологізації війн та збройних конфліктів?
3. Держава як суб'єкт збройного конфлікту та її військові формування?
4. Недержавні суб'єкти збройних конфліктів та їх типологізація?
5. Класичні концепції війни Німецької школи?
6. Класичні концепції війни Англо-саксонської школи?
7. Сучасні західні концепції збройної боротьби?
8. Сучасні пострадянські концепції збройної боротьби?
9. Повстанська війна в роботах Месснера та Мао Цзедуна?
10. Герилья (мала війна) в роботах Че Гевари та Марігелли?
11. Демографія та її вплив на соціальні, економічні та політичні процеси в сучасному Світі?
12. Людина як рушійна сила та інструмент збройної боротьби?
13. Інформаційна революція та її вплив на сучасний Світ?
14. Інформаційні технології в сучасних збройних конфліктах?
15. Урбанізація та її вплив на соціальні, політичні та економічні процеси в світі?
16. Урбанізована місцевість як головне поле бою в сучасних збройних конфліктах?
17. Міжнародне гуманітарне право по регулюванню форм та методів війни, його основні положення?
18. Міжнародне гуманітарне право та військові злочини в сучасних збройних конфліктах?
19. Силкові форми припинення збройних конфліктів?
20. Ефективність перемовин в сучасних збройних конфліктах та феномен «заморожених» конфліктів?
21. Роль воєнно-політичних союзів в сучасних збройних конфліктах?
22. ООН та її роль в збройних конфліктах, ефективність миротворчої діяльності «блакитних касок»?
23. Класифікація зброї масового знищення та її ефективність?
24. Зброя масового знищення в сучасних збройних конфліктах та проблема захисту цивільного населення?
25. Класичні війни на європейському континенті після закінчення Холодної війни?
26. Тероризм, як основна форма збройного протистояння в сучасній Європі?
27. Сучасні збройні конфлікти на близькому Сході та в Африці, загальне та специфічне?
28. Сучасні збройні конфлікти в Азії та Латинській Америці, загальне та специфічне?
29. Сучасні збройні конфлікти на Кавказі та в Молдові, загальне та специфічне?
30. Сучасні збройні конфлікти в Центральній Азії, загальне та специфічне?
31. Причини, генеза та форми збройного протистояння на території України?
32. Зовнішні фактори збройного конфлікту на території України?